

Karjalaista kulttuuriperintöä verkkoon -hankkeen

toinen väliraportti

Luovutetun Karjalan esineet kertovat -verkkonäyttelyn suunnittelu ja karjalaismuseoiden ohjaus

31.3.2023

Laatinut: Nina Repo

Vuonna 2021 Karjalan Liitto sai Museovirastolta apurahan Karjalaan liittyvän digiaineiston kartoitukseen. Tämä esiselvitys toimi hyvänä pohjana vuonna 2022 alkaneen verkkonäyttelyhankkeen valmisteluun ja taustatyöhön. Museovirastolta vuonna 2022 saadun apurahan turvin liitossa vietiin verkkonäyttelyhanketta eteenpäin. Tässä nyt päättyvässä hankkeessa suunniteltiin verkkonäyttelyn sisältöjä, teknistä rakennetta, budjettia, aikatauluja sekä neuvottiin liiton jäsenseuroja konkreettisesti eteenpäin kulttuuriperintöaineiston digitoinnissa.

Kangasalan Äijälä-keskuksen museon esineistöä.

Tausta

Karjalan liiton alaisilla jäsenseuroilla ja -säätiöillä on paljon evakkomatkojen mukana Karjalasta tullutta esine-, arkisto- ja kuvamateriaalia. Noin 50 jäsenseuraa 360:stä vastasi esiselvityksen kyselyyn ja ilmoitti kiinnostuksensa kulttuuriperintönsä digitointiin. Osa oli jo digitoinut kulttuuriperintöaineistoaan ja osa

vasta suunnitteli asiaa. Niissä jäsenseuroissa, joilla on oma kotiseutumuseo, digitointiprojektit olivat yleensä pidemmällä. Verkkonäyttely -hankkeen tarkoitus oli osaltaan tukea jäsenseurojen museoita heidän työssään ja koota digitoitua aineistoa ja niihin liittyviä tarinoita verkkonäyttelyyn kaikkien nähtäville. Suurena tukena myös karjalaisten kotiseutumuseoille ovat olleet paikalliset aluevastuumuseot. Hankkeen aikana jäsenseuroja neuvottiinkin kääntymään aluevastuumuseoiden puoleen, koska vastuumuseoiden tehtävänä on auttaa pieniä kotiseutumuseoita. Osalle aluevastuumuseo oli jo tuttu mutta osalle tieto vastuumuseon tehtävistä oli uutta.

Karjala-aiheisia nettisivuja esiselvityksen mukaan on netissä noin 1800 kappaletta. Tietoa on siis paljon mutta se on hyvin hajanaista ja vaatii hiukan etsimistä. Useat Karjala-aiheiset sivut ovat myös jo teknisesti ja visuaalisesti katsottuna melko vanhoja. Yhteinen selkeä ja ajanmukainen esitys karjalaisuudesta puuttuu. Tämä on entistä tärkeämpää aikana, jolloin moninaisuuden huomioiminen on tärkeää ja esimerkiksi kouluissa lähes kaikki tieto haetaan netistä. Olisikin hyvä, jos tulevaa verkkonäyttelyä voitaisiin markkinoida koululaisille. Koululaisten on hyvä oppia, että Suomessa asuu monia erilaisen kulttuuritaustan omaavia ihmisiä, kuten vaikka saamelaisia, karjalaisia, suomenruotsalaisia, somaleja tai tataareja.

Hankkeen tulokset

Museokenttää tunteva projektityöntekijä suunnitteli hankkeen aikana verkkonäyttelyn rakennetta ja sisältöä ja kävi läpi erilaisia toteutusvaihtoehtoja. Hän teki kustannusarvion ja aikataulun jatkoa ajatellen, selvitteli näyttelyn teknistä alustaa. Hankkeeseen sisältyi myös karjalaisyhdistysten ylläpitämien museoiden toimintaan tutustumista ja niiden aktiivisesta neuvomista eteenpäin objektien digitointi- ja näyttelytyössä. Museoita rohkaistiin myös ottamaan aktiivisesti yhteyttä yläkoulujen 8-luokkalaisiin, joilla Suomen historia on aiheena historian tunnilla.

Tulevan verkkonäyttelyn rakenne ja sisältö

Verkkonäyttely koostuu etusivusta ja sen alle tulevasta neljästä alisivusta. Alasivujen teemat ovat *historia*, *perinteet*, *tarinat* ja *tutkimus*. *Historia* teemasivun on tarkoitus esitellä Karjalan alueen historiaa nykyisestä historiakäsityksestä käsin. *Perinteet* teeman alla olevat aiheet, kuten ruokaperinne, käsityöt ja musiikki ovat niitä aihealueita, joita on paljon käsitelty muillakin sivustoilla. Mietittäväksi jatkossa jää, mikä olisi mielenkiintoinen ja uusi tapa esitellä näitä aiheita? *Tarinat* teeman on tarkoitus koskettaa ja sitä varten on hankkeen osana koottu kymmenittäin omakohtaisia kokemuksia ja muistoja. Tämän osion toimittaminen julkaisukuntoon on varmasti työläin, sillä tekstejä joutuu vielä editoimaan ja karsimaan. Myös yhtenäistä kuvamateriaalia pitää hankkia lisää. *Tutkimus* teeman alla on tarkoitus esitellä tämän hetken tutkimusta eri karjalaisuuksista. Teema on sikäli tärkeä, että se kertoo monenlaisesta karjalaisuudesta, oikeastaan karjalaisuuksista, ja karjalaisuuden kokemisesta. On myös tärkeää, että pysymme itse mukana ajassa ja että näytämme myös ulospäin, että olemme tietoisia ajankohtaisista keskusteluista.

Verkkonäyttelyn etusivulle tehtiin erillisellä rahoituksella lyhyt, alle kahden minuutin karjalaisuutta esittelevä video (<https://docs.google.com/uc?export=download&id=1BvpOyyWJFFajz6Q1bbPKDU-bM6vVhC5>). Osa sisällön teksteistä ja kuvista koottiin valmiiksi tämän hankkeen aikana, osa kootaan myöhemmin, kun verkkonäyttelyn lopullinen teema ja rakenne on päätetty.

Kustannusarvio ja aikataulu

Hankkeen aikana pyydettiin kolmelta eri yritykseltä hinta-arviota wordpress-pohjaisen verkkosivun sivupohjien luomiseksi. Tarjouspyynnössä käytettiin tämän hankkeen aikana suunniteltua verkkosivurakennetta. Hinta-arviot joulukuussa 2022 liikkuivat noin 7000-8000 euron paikkeilla. Lisäksi kuluja tulee jatkossa kuukausittain sivuston ylläpitämisestä sekä päivittämisestä noin 100 euroa kuussa. Päivittäminen vie jonkun henkilön viikoittaista työaikaa, joka on kulu sekkin. Itse verkkosivupohjan lisäksi,

sisällön kokoaminen ja hankkiminen sekä sisällön sivuille syöttäminen vie aikaa useita kuukausia, jopa vuoden. Palkkakulut henkilölle, joka kirjoittaa ja ottaa laadukkaita kuvia, tulee laskea vuodeksi. Kokonaiskulut jatkoprojektiin olisivat noin 50000-60000 euroa.

Tekninen alusta

Tekniseltä toteutukseltaan verkkonäyttely on samanlainen kuin mikä tahansa verkkosivusto. Siinä on tarkoitus olla 3 erityyppistä wordpress-sivupohjaa. Sivupohjia on 3 eri tyyppi: pääsivu, teemoihin jakaantuvat alisivut ja näiden alla olevat infisivut, jossa varsinainen asia on. Kaikkiin sivupohjiin voi lisätä tai poistaa eri elementtejä. Etusivulla on otsikko sekä pääkuva, joka tässä tapauksessa on video. Alasivuilla on teemojen linkit kuvakkeina. Linkeistä avautuvat infisivut, joiden rakennetta voi muuttaa tarpeen mukaan. Infosivulle, kuten alasivuillekin, tulee olla mahdollista syöttää otsikko, ingressiteksti, leipäteksti, kuva/kuvia, kuvateksti, linkki äänitiedostoon tai videoon sekä mahdollisuus laittaa sivuille linkejä muihin sivuihin. Mietittävää voisi jäädä, halutaanko sivuille kommentointiosio, jossa näyttelyyn tutustuja voivat jakaa omia tarinoitaan tai esittää kysymyksiä. Silloin tekninen toteutus voisi mennä tähän tyyliin <https://www.kellomuseo.fi/holvi/>

Verkkonäyttelyn sivurakenne

Museoiden neuvonta ja kokoelmapolitiikka

Hankeen aikana otettiin yhteyttä kaikkiin karjalaisiin jäsenseuroihin, joilla on museotoimintaa. Museoiden tilanteesta keskusteltiin puhelimitse ja jäsenseurojen museoille järjestettiin oma tilaisuus kokoelmien digitoinnista. Hankkeen puolesta käytiin tarvittaessa museoissa myös paikan päällä tutustumassa kokoelmiin ja niissä olevien esineiden hyödyntämiseen verkkonäyttelyssä. Jäsenseuroja neuvottiin kokoelmien digitoinnissa ja apurahojen hakemisessa. Suositeltiin myös ottamaan yhteyttä aluevastuumuseoon. Aluevastuumuseo voi auttaa hankkeiden suunnittelussa ja hakemusten tekemisessä. Hankkeen aikana haluttiin myös kannustaa ja rohkaista museoita ja muitakin jäsenseuroja digitoimaan

kokoelmiaan. Ne seurat, joilla digitointiprojektit olivat jo meneillään, kertoivat omista kokemuksistaan. Usealla museolla oli jo kokoelmapolitiikka tai kokoelmasuunnitelma, jonka mukaan toimitaan.

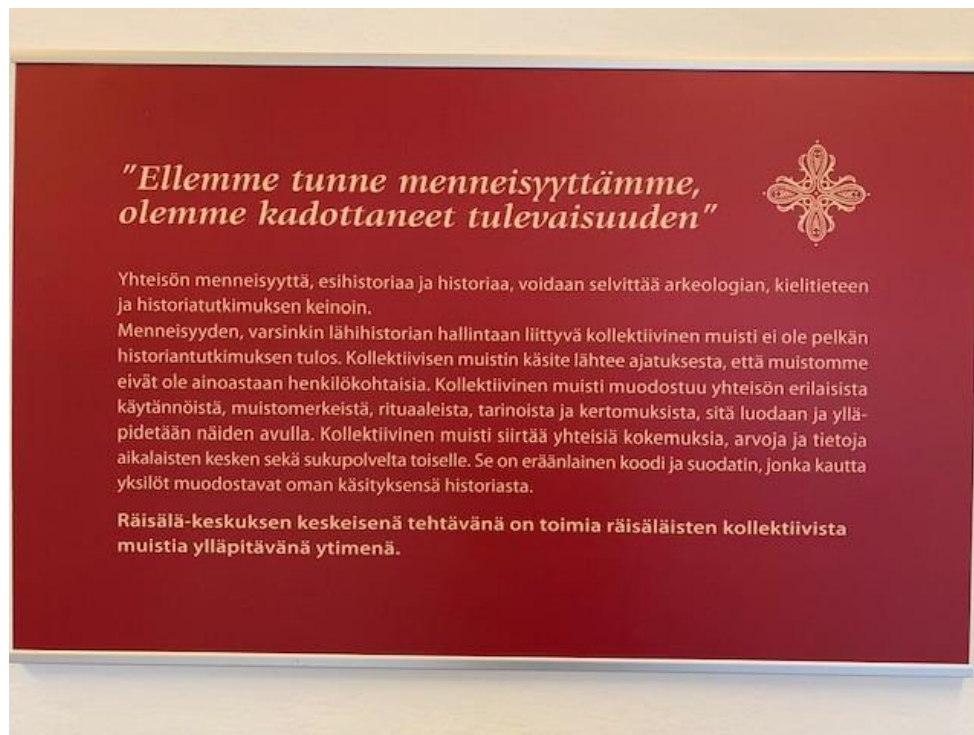
Kirvu museon ja Räisälä museon esineistöä.

Päätelmiä tulevaan

Hankkeen jatko vaatii suurehkoa apurahaa ja viikoittaista työaikaa Karjalan liiton toimiston henkilökunnalta. Apurahan tulee kattaa uuden nettisivuston sivupohjien teknisen ja visuaalisen suunnittelun sekä ylläpidon aiheuttamat kustannukset. Samalla kun verkkonäyttelyn nettisivupohjia tehdään ja testataan, verkkonäyttelyn sisällön kokoamista tulee jatkaa. Ideana on pyytää lyhyitä tekstejä muun muassa tutkijoilta, jotka ovat lähivuosina tutkineet Karjalaan liittyviä aiheita. Nettisivuston kuvien tulee olla teknisesti laadukkaita ja siksi olisi hyvä, jos ammattivalokuvaaja ottaisi kaikki sivuston kuvat. Myös tekstit, kuten jäsenten muistelmat, kannattaa käydä läpi ja tarvittaessa editoida, niin että ne ovat yhdenmukaiset ja helppolukuiset.

Sivusto on nykyisen suunnitelman perusteella todella laaja. Ennen seuraavan hankkeen alkua tulee miettiä, miten nykyistä suunnitelmaa voisi rajata ilman että sen monipuolisuus kärsii. Tuleva hanke voi kokonaisuudessaan vaatia jopa vuoden työpanoksen eli yhden henkilön vuoden palkkakulut. Suurin aika

tulevassa hankkeessa menee aineiston syöttämiseen nettisivuille. Tulevaan hankkeeseen sopiva projektityöntekijä voisi olla esimerkiksi historia-aiheista kiinnostunut ammattitiedottaja tai -toimittaja, jolla on kokemusta visuaalisesti hyvännäköisten ja helposti luettavien tuottamisesta ja nettisivujen päivittämisestä.

Räisälän-museon näyttelyn aloitussanat

Kooste karjalaista kulttuuria esittelevistä museoista Suomessa

Karjalaisuutta – tavalla tai toisella – esitellään monissa suomalaisissa museoissa. Lähes jokaisen paikkakunnan museossa on esine- ja valokuvakokoelmassa evakkouteen liittyvää aineistoa. Tähän alle on koottu lista museoista ja näyttelyistä, jotka ovat syntyneet evakkopaikkakunnille karjalaisseurojen tai -säätöiden työn tuloksena. Sekä kuntien ja kaupunkien museoita, joilla on esillä tai tallennusvastuulla karjalaista aineistoa.

Antrea

Antrealaisten historiaa evakkouden kautta esitellään Riihimäen kaupungin museon näyttelyn yhdessä huoneessa. Lisätietoa näyttelystä tästä linkistä: [Perusnäyttely - Riihimäen Kaupunginmuseo \(riihimaenkaupunginmuseo.fi\)](#) **Yhteystiedot:** Öllerinkatu 3, 11130 Riihimäki. Avoinna: ti-pe klo 12-17 sekä su 12-17.

Heinjoki

Heinojokelaisten vaiheita Vihdissä esitellään Vihdin museon uudessa näyttelyssä. Näyttelyyn tulee esille puretusta evakkonäyttelystä tehty videotallenne ja mahdollisesti muutamia esineitä. Näyttely aukeaa vuoden 2023 aikana osoitteessa Kyläaukio 1, Vihti. Ajankohtaisimpia asioita päivitetään museon Facebook-sivuille <https://www.facebook.com/vihdinmuseo>

Karjalaisten museo, Juva

Juvan karjalaisten museo kertoo pääosin *rautjärveläisten* elämästä ennen ja jälkeen sodan. Museo sijaitsee Partalan kartanon alueella ja on auki kesäisin osoitteessa Huttulantie 1 a, 51900 Juva. Kesällä 2022 museon aukioloajat olivat ti-la klo 11-17. Lisätietoa: <https://www.juva.fi/esittelyt/juvan-karjalaisten-museo>

Karjala-seuran museo, Hyvinkää

Hyvinkäälle evakuoitiin toisen maailmansodan jälkeen karjalaisia useilta eri paikkakunnilta. Heidän Karjalasta tuotuja esineitä sekä karjala-aiheisia kirjoja, valokuvia ja karttoja voi katsella Hyvinkään Villatehtaalla sijaitsevassa museossa. Museo on auki sopimuksen mukaan osoitteessa Kankurinkatu 4-6c2, Hyvinkää. Lisätietoja antaa museovastaava Eevaliisa Kurki, 0405454797. Lisätietoa: <https://www.karjalanliitto.fi/karjalan-liitto/jasenyhteisot/karjalaseurat/hyvinkaan-karjala-seura-ry/museo.html>

Karjalaisten museo, Kangasala

Karjalaista kulttuuria esitellään Kangasalalla kulttuurikeskus Äijälässä. Äijälän museo sijaitsee talon toisessa kerroksessa. Museossa on hieno, kronologisesti etenevä näyttely sekä mahdollisuus tutustua karjalaisiin kyliin sekä karttoihin. Museo on auki kesällä osoitteessa Liuksialankuja 33, Kangasala. Näyttely on auki heinäkuussa sunnuntaisin klo 13-16 ja muutoin sopimuksen mukaan. Lisätietoja: juhlatalo.aijala@gmail.com sekä 0503616974. <https://www.juhlataloaijala.fi/>

Kirvu

Kirvun vaiheita esitellään Mäntsälässä sijaitsevassa museossa, osoitteessa Vanha Porvoontie 8. Museo on auki kesällä sunnuntaisin kesäkuusta elokuun puoleen väliin. Museoon pääsee myös virallisen aukioloauden ulkopuolella. Yksityisesittelyistä voi sopia yhteyshenkilö Sirpa Suvannon kanssa, puhelin 040 715 1619. Lisätietoa: <https://kirvu.fi/pitajamuseo/>

Kurkijokimuseo

Kurkijokelaisten vaiheisiin pääsee tutustumaan Loimaalla, osoitteessa Kuukankuja 1, Loimaa. Museon on auki lauantaisin klo 13-16 tai sopimuksen mukaan. Kesällä museo on auki myös sunnuntaisin. Ota yhteyttä 044 3381676. Lisätietoa: <http://www.kurkijoki.fi/>

Lumivaara

Lumivaaran vaiheisiin voi tutustua museossa, joka sijaitsee Killinkoskella osoitteessa Inkatie 60. Museo on auki ti-pe klo 10-17 sekä la 10-15 ja su 11-16. Aukioloajat voi tarkistaa <https://www.lumivaara.fi/museo/>

Sakkola

Sakkolan vaiheisiin pääsee tutustumaan Kuokkalan museoraitilla Lempäälässä osoitteessa Kuokkalantie 14. Museon on auki toukokuussa ti-la klo 10-16 ja kesä-elokuussa ti-la klo 11-17. Pääsymaksu sisältää opastetun kierroksen museoraitin kaikkiin museoihin.

<http://www.sakkola.fi/museo/museo-alkusivu.html>

Vpl. Pyhäjärvi

Vpl. Pyhäjärven historiaan voi tutustua Sastamalassa sijaitsevan Pukstaavi-museon kautta. Pukstaavin näyttelyissä ei aina ole esillä Vpl. Pyhäjärven aineistoja, joten kannattaa ottaa yhteyttä museoon ja kysyä tarkempia tietoja. Olemassa on ainakin kiertonäyttely Vpl. Pyhäjärvestä. Lisäksi kuvia on tallennettu nettiin

https://sastamala.topoteekki.fi/index.php?doc=622937#ipp=500&p=1&searchterm=Pyh%C3%A4j%C3%A4rvi&t=1%2C2%2C3%2C4%2C5%2C6&sf=chk_docname%2Cchk_mainkeywords%2Cchk_subkeywords&vp=false&sort=publish_date&sortdir=desc

Vuoksenranta

Vuoksenrannan historiaan voi tutustua Itä-Hämeen museossa, Hartolassa, osoitteessa Koskipääntie 4. Museossa on oma Vuoksenranta-huone. Museo on avoinna kesällä klo 11-18 ja talvella klo 12-16. Myös sopimuksen mukaan. Lisätietoja: https://ihmuseo.fi/?page_id=57

LISÄKSI:

- **Etelä-Karjalan museo Lappeenrannassa.** Tallennusvastuuna on koko luovutettu Karjala. Yhteystiedot: Kristiinankatu 15, Lappeenranta, 0401309218, museot@lappeenranta.fi
- **Pohjois-Karjalan museo Joensuussa.** Tallennusvastuuna Laatokan Karjala. Yhteystiedot: Koskikatu 5, Joensuu, 0505202762, pohjoiskarjalanmuseo@joensuu.fi
 - **Möhkön ruukkimuseo Ilomantsissa,** Möhköntie 209, Ilomantsi
Näyttelyyn sisältyy osasto alueen evakuoinneista ja väestön kokemuksista sodan aikana.
<https://mohkonruukki.fi/>
- **Suomen kansallismuseo,** Tallennusvastuu alueena on Itä-Karjala, Raja-Karjala eli karjalankieliset alueet sekä valtiollinen historia, joka kattaa sodat ja sotien seuraukset. Mannerheimintie 34, Helsinki.
- **Museoviraston kuva-arkisto,** kokoelmat kattavat laajasti myös Karjalan alueita. Sturenkatu 2a, Helsinki.
- **Finna.fi** netissä. Syötä haku kenttään esimerkiksi paikkakunnan nimi, tee haku ja valitse tämän jälkeen vasemmanpuoleisesta palkista haetko esineitä, kuvia vai jotakin muuta. (Esim. haku 'Kurkijoki' 'Kuva' saadaan 1319 kuvaa liittyen Kurkijokeen
https://www.finna.fi/Search/Results?filter%5B%5D=%7Eformat_ext_str_mv%3A%22%2FImage%2F%22&lookfor=Kurkijoki&type=AllFields&view=grid)

